

Т. П. Гончаренко

Пилипенко Ярина Улянівна

ПИЛИПЕНКО Ярина Улянівна (1893, за іншими даними 1894, м-ко Петриківка Новомосковського пов. Катеринославської губ., нині с-ще Дніпровського р-ну Дніпропетровської обл. — 1979, там само) — народна майстриня декоративного розпису та художньої вишивки. Диплом 1-го ступеня 1-ї республіканської виставки народного мистецтва (Київ, Москва, Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ, 1936). Виконувала настінний розпис хат (збереглися ескізи мальованих печей), орнаментальні та сюжетні петриківські розписи на білому папері з використанням анілінових фарб, розведених яєчним жовтком, саморобних тонких пензликів, рогозини й пальця. Традиційні пишні композиції без попередньо наміченого контуру, скомпоновані у вигляді килимка, вазона, букета, дерева, куща, вінка, гілки та фриза (лиштва), вирізняються індивідуальним чуттям, контрастною кольоровою гамою, відсутністю дзеркальної симетрії, гармонійним поєднанням великих і малих елементів. Для творчості П. характерне зображення реальних та фантастичних квітів, серед яких — цибульки, кучерявки, мальви, жоржини, айстри, півонії, тюльпани, маргаритки, картопляники; зірчасті й мережані квіти, доповнені кетягами калини, качанами кукурудзи, гронами винограду, яблуками, крупним акантовим та овальним листям із різноколірними серединками. Сюжетним композиціям із зображенням людських постатей в українському народному вбранні притаманні щира наївність. Учасниця республіканських (від 1935), декадних (від 1936), міжнародних (від 1968) мистецьких виставок. Деякі твори зберігаються в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва (Київ), Запорізькому художньому музеї, Дніпровських художньому та історичному музеях, Петриківському музеї етнографії, побуту та народно-прикладного

мистецтва.

Фотоілюстрації

Основні твори

панно «Яблука» (1965, 1975), «Кучерявки та цибульки» (1966) «Квіти» (1966, поч. 1970-х рр., 1976), «Квітучий кущ» (1966, 1978), килимок «Вазон», «Тюльпани» (обидва — 1967), «Жоржини» (1967, 1972), «Букет» (1968), «Гілочка», «Мальовка» (обидва — 1968, 1973, 1974), «Збирання кукурудзи», «Килимок» (обидва — 1969), «Т. Шевченко» (1971), «Калина з квітами», «Жоржини», «Декоративний розпис» (усі — 1972), «Мережані квіти» (1973), «Айстри», «Кучерявки та кукурудза», «Жовтий виноград» (усі — 1974), «Мальви» (1974, 1976, 1977), «Букет», «Цибульки», «Кучерявки та виноград» (усі — 1975), «Квітничок», «Півонії та цибульки», «Кучерявки», «Весняні квіти», «Картопляники», «Квітка», «Цибульки та кукурудза», «Яблучка», «Квіткове поле» (усі — 1976), «Рожі» (1976, 1978), «Зірчасті квіти», «Калина», «Жоржини та виноград», «Садочок», «Кукурудза», «До млина» (усі — 1977), «Лапаті квіти», «Маргаритки», «Півонії та виноград», «Барвисті квіти» (усі — 1978), «Родюче поле» (1979), «Ескіз розпису печі», «Весільна сцена», «Там Василько сіно косить», «Дівчина у квітковому вбранні», «Вершник», «Млин», «Сині квіти», «Яблука», «Квітуче дерево», «За мир» (усі — 1970-і рр.).

Рекомендована література

1. Долінська М. Майстри народного мистецтва Української РСР: Довід. К., 1966;
2. Бутник-Сиверский Б. Народные украинские рисунки. М., 1971;
3. Петриківські розписи: Альбом. К., 1973;
4. Музей-96: Наук. мат. Дніпропетров. ХМ. Дн., 1997;
5. Петриківка: Альбом репродукцій. Дн., 2001;
6. Смолій Ю. Петриківський цвіт на Володимирській гірці // Народне мистецтво. 2001. № 1—2;
7. Джерела: Петриківський розпис: Каталог. Дн., 2014.

Бібліографічний опис:

Пилипенко Ярина Улянівна / Т. П. Гончаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-883686>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).